

॥ कोबातीर्थमंडन श्री महावीरस्वामिने नमः ॥

॥ अनंतलब्धिनिधान श्री गौतमस्वामिने नमः ॥

॥ गणधर भगवंत श्री सुधर्मस्वामिने नमः ॥

॥ योगनिष्ठ आचार्य श्रीमद् बुद्धिसागरसूरीश्वरेभ्यो नमः ॥

॥ चारित्रचूडामणि आचार्य श्रीमद् कैलाससागरसूरीश्वरेभ्यो नमः ॥

आचार्य श्री कैलाससागरसूरि ज्ञानमंदिर

पुनितप्रेरणा व आशीर्वाद

राष्ट्रसंत श्रुतोद्धारक आचार्यदेव श्रीमत् पद्मसागरसूरीश्वरजी म. सा.

जैन मुद्रित ग्रंथ स्केनिंग प्रकल्प

ग्रंथांक : १

श्री महावीर जैन आराधना केन्द्र

आचार्यश्री कैलाससागरसूरि ज्ञानमंदिर
कोबा, गांधीनगर-श्री महावीर जैन आराधना केन्द्र
आचार्यश्री कैलाससागरसूरि ज्ञानमंदिर
कोबा, गांधीनगर-३८२००७ (गुजरात)
(079) 23276252, 23276204
फेक्स : 23276249

Websiet : www.kobatirth.org

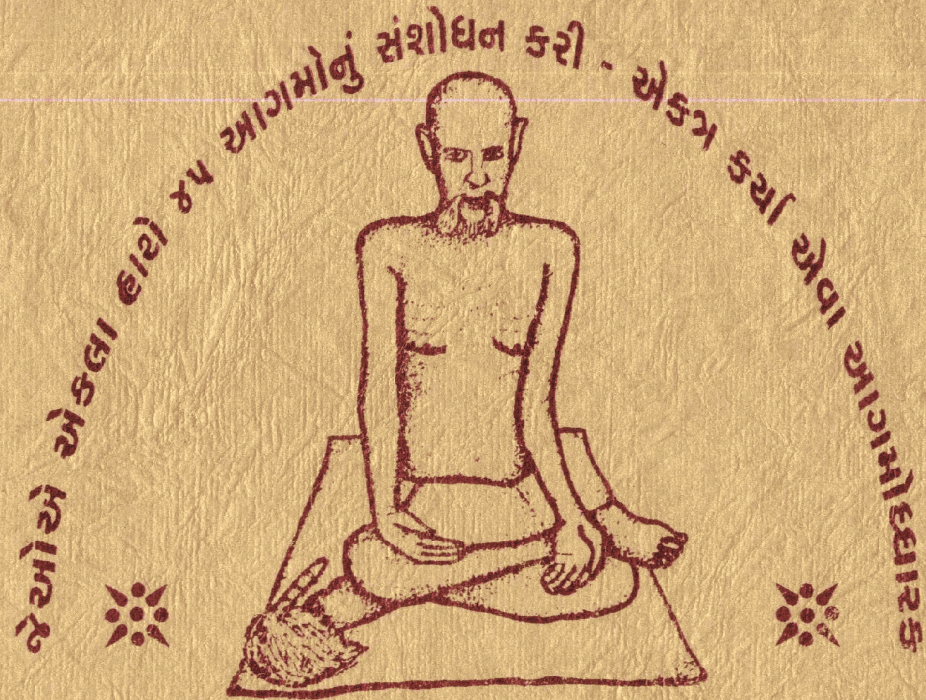
Email : Kendra@kobatirth.org

शहर शाखा

आचार्यश्री कैलाससागरसूरि ज्ञानमंदिर
शहर शाखा
आचार्यश्री कैलाससागरसूरि ज्ञानमंदिर
त्रण बंगला, टोलकनगर
परिवार डाइनिंग हॉल की गली में
पालडी, अहमदाबाद - ३८०००७
(079) 26582355

P14020

॥ श्री निर्यावलिका सूत्रम् ॥

પૂ. આચાર્યદેવ શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના ચરણે સત્ સત્ વંદન...

देवसूर तपागच्छ समाचारी संरक्षक-सुविहित सिद्धांत पालक
 बहुश्रुतोपासक-गीतार्थवर्य-चारित्र चूडामणि-आगमोद्धारक पूज्यपाद आचार्यदेवेश
 श्री आनंदसागर सूरीश्वरजी महाराजा संशोधित-संपादित ४५ आगमेषु

॥ श्रीनिरयावलिका सूत्रं ॥

❀ आलेखन कार्य-प्रेरक-वाहक ❀

प्रवचन प्रभावक पू. आ.श्री हेमचन्द्रसागर सूरिजी म.सा. शिष्यरत्न पू. गणिवर्यश्री पूर्णचन्द्रसागरजी म.सा.

❀ आलेखन कार्यवाहक संस्था ❀

पूज्यपाद सागरजी महाराजा संस्थापित जैनानंद पुस्तकालय-सुरत

आलेखन कार्ये किंचित् संस्मरणाणि

* आलेखन कार्ये आशीवृष्टिकारका :

पू. गच्छा. आ. श्री सूर्योदयसागर सूरेश्वरजी म.सा.

पू. आ. श्री. नरेन्द्रसागर सूरेश्वरजी म.सा.

पू. आ. श्री अशोकसागर सूरिजी म.सा.

पू. आ. श्री जिनचन्द्रसागर सूरिजी म.सा.

पू. आ. श्री हेमचन्द्रसागर सूरिजी म.सा.

* आलेखन कार्ये केचित् मार्गदर्शका :

पू. आ. श्री दोलतसागर सूरिजी म.सा.

पू. पं. श्री हर्षसागरजी म.सा.

पू. गणीश्री सागरचन्द्रसागरजी म.सा.

पू. गणी श्री नयचन्द्रसागरजी म.सा.

पू. गणी श्री अक्षयचन्द्रसागरजी म.सा.

पू. मुनि श्री लब्धिचन्द्रसागरजी म.सा.

माहिती दर्शक पत्र

■ आलेखन कार्ये सहयोग प्रदाता :

मुनिश्री आगमचन्द्रसागरजी म.सा.

श्राद्धगुण संपन्न श्री नरेन्द्रभाई मुक्तिलाल महेता (सूर्डगामवाला)

■ प्रथम संस्करण - सं. २०६१, का. सु.५.

■ कृति - २५०

■ कोऽधिकारी...?- श्रुत भाण्डागारं श्रमण प्रधान चतुर्विध संघाश्च

■ संग्राहकालय - जैनानंद पुस्तकालय, गोपीपुरा, सुरत।

■ व्यवस्थापका :

श्री उषाकांतभाई झवेरी- श्री नरेशभाई मद्रासी-श्री श्रेयस के. मर्चन्ट

■ आवास : निशा-१ १ले माले ,गोपीपुरा, काजीनुं मेदान,
तीनबत्ती, सुरत. दूरभाष - २५९८३२६(०२६१)

■ मुद्रण कार्यवाहक

श्री सुरेश डी. शाह (हेष्मा)-सुरत।

संपादक श्री

॥ પ્રાક્-કથન ॥

॥ કથ અમ્હારિસા પાળી દુષમા-દોષ દુષિયા, હા; અણાહા કહં હૂન્તા...! ન હૂન્તો જહ જિણાગમો ॥

દુષ્મકાળે જિનાગમ-જિન પ્રતિમા ભવિયણ કું આધારા...!!

ભવાટવીમાં ભ્રમિત પ્રાણીને ભીમ મહાટવીમાંથી બહાર લાવનાર મિથ્યાત્વરૂપ અંધકારમાંથી પ્રકાશ તરફ ગતિ કરાવનાર શ્રુતજ્ઞાનની મહત્તા અદ્વિતીય કક્ષાની છે. શ્રુતજ્ઞાનનો મહીમા પરમ મનનીય અને માનનીય હોવાના કારણે પ્રભુ શાસનમાં પરમ આધાર ભૂત કરણ તરીકે ગણના કરી છે. આગમએ વીર પ્રભુની વાણી સ્વરૂપ છે.

આગમોની રચના કાળ :- પ્રભુ મહાવીર સ્વામીના શાસનની અપેક્ષાએ વીર નિર્વાણ સંવત પૂર્વે ૨૮, વિક્રમ સંવત પૂર્વે ૪૮૯ વર્ષે વૈશાખ સુદ એકાદશી દિને તારક તીર્થંકર પ્રભુ મહાવીર દેવની ત્રિપટીને પામી આઘ ગણધર અનંતલબ્ધિ નિધાન શ્રી ઈન્દ્રભૂતિ (ગૌતમસ્વામીજી) આદિ એકાદશ ગણધરોએ આગમોની રચના કરી તેજ ક્ષણે પ્રભુએ તેની યથાર્થતા-ગણાનુજ્ઞા-શાસનાનુજ્ઞા આદિના વાસકેપથી જાહેર કરી.

ગણધર ભગવંતના શિષ્યો-મુનિઓએ યથાયોગ્યતાનુંસાર શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ પરિવારને વિનયપૂર્વક શાસ્ત્ર નિર્દિષ્ટ વિધિ-મર્યાદા પૂર્વક ગુરુ પાસેથી મુખપાઠ રીતે દ્વાદશાંગીનો અભ્યાસ કરતા હતાં, લખીને કે લખેલ પુસ્તકો દ્વારા ભણવા અંગે તત્કાળે પરંપરા ન હતી.

પ્રથમ વાચના :- વીર પ્રભુના નિર્વાણબાદ તેમની પટ્ટ પરંપરામાં પાંચમા કેવલી તરીકે પ્રસિધ્ધ શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામીજીના સમયમાં વિષમકાલના બલના પ્રભાવે ભયંકર બાર વર્ષીય દુકાલ પડ્યો સાધુઓ અનુકૂળતા મુજબ વેર વિખેર થયાં, સાથો સાથ વીર નિ. સં. ૧૫૫ લગભગમાં નંદવંશના સામ્રાજ્યનો પલટો થયો, દેશમાં ભયંકર આંધી વ્યાપી, જૈન શ્રમણોના વિહારના કેન્દ્રરૂપ મગધદેશની

॥ પ્રાક્-કથન ॥

૧

સંપાદક શ્રી

રાજધાની પટણા અને પંજાબ વચ્ચેના પ્રદેશો ભીષણ પરિસ્થિતિમાં મૂકાયા, શ્રમણ સમુદાયના વિખરાઈ જવાથી આગમોનું પઠન-પાઠન ખુબ જ અવ્યવસ્થિત થયું, જ્ઞાની પુરૂષોમાંથી કેટલાયે સ્વર્ગે પધાર્યા, મુખપાઠની પધ્ધતિ પર એક જબરદસ્ત ધક્કો લાગ્યો પરિસ્થિતિને સુધારવા વીર નિ. સં.-૧૬૦ લગભગમાં પાટલીપુત્ર નગરે (પટના-બિહાર) શ્રી સ્થુલભદ્ર સ્વામીની અધ્યક્ષતામાં શ્રમણસંઘ એકત્રિત થયો, ગીતાર્થોની સલાહ મુજબ દ્વાદશાંગીની સંકલના વ્યવસ્થિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો, પ્રાયઃ આ પ્રથમ આગમ વાચના થઈ તેનું નામ ‘ શ્રી દ્વાદશાંગ-શ્રુતસંકલન’ નામે પંકાયાનો ઈતિહાસ મળે છે.

દ્વિતીય વાચના :- તેમના પછી જિનકલ્પીના અભ્યાસક આર્ય મહાગિરીજીના ગુરુ ભ્રાતા પૂ. આ. શ્રી આર્ય સુહસ્તિ સૂરિ પ્રતિબોધિત પ્રભુ શાસનના ચરમ ભક્ત સમ્રાટ સંપ્રતિએ ઉજ્જૈનમાં આર્ય સુહસ્તિ મ. ને વિનંતી કરી તેમના સાનિધ્યમાં વીર નિ. સં. ૨૪૫ થી ૨૮૧ના વર્ષોમાં જિનાગામની સાચવણી સુરક્ષિત રહે તેવા યથાર્થ પ્રયાસો કર્યા, પઠન-પાઠનની વ્યવસ્થામાં આવેલી ખામીને દૂર કરી જેથી આ બીજી વાચનાનું નામ ‘ આગમ સંરક્ષણ વાંચના’ દૃષ્ટિ ગોચર થાય છે.

તૃતીય વાચના :- મૌર્ય રાજવંશીઓનો સેનાપતિ પુષ્યમિત્રે રાજદ્રોહ કરી રાજા બન્યો ધર્માધ બનેલા સમ્રાટ સંપ્રતિની શાસન પ્રભાવનાને નામ શેષ કરવા તેણે જૈન શ્રમણો તથા બૌદ્ધ શ્રમણોના શિરચ્છેદ કરાવી કાળો કેર વર્તાવ્યો, સાધુઓ પ્રાણ રક્ષાર્થે કલિંગ દેશ તરફ ચાલ્યા ગયા, કલિંગાધિપતિ મહામેઘવાહન ખારવેલ મહારાજા પરમ જૈન હતાં. આ પ્રમાણે પ્રાણ બચાવવાની વ્યથામાં જિનાલયો તથા, આગમ પઠન-પાઠનની વ્યવસ્થાને જબરદસ્ત હાની થવા પામી, કલિંગ દેશના રાજા ભિક્ષુરાય ખારવેલે તેનો પરાજય કરી ફરી જીવંત કરવા પ્રયાસ કર્યો વીરનિ. સં. ૩૦૦ થી ૩૩૦ સુધીના મધ્યાહ્ન કાલમાં મુનિ સમ્મેલનમાં જિનકલ્પિની તુલના કરનાર પૂ.આ. મહાગિરીના શિષ્યો-પ્રશિષ્યો આ. બલિસ્સહ સૂ.મ. આ. દેવાચાર્ય, આ. ધર્મસેન વિગેરે ૨૦૦ શ્રમણો, આ. સુસ્થિત સૂરિ વગેરે સ્થવિર કલ્પિ ૩૦૦ શ્રમણો, આર્યા પોઈણી વિગેરે ૩૦૦ શ્રમણીઓ, સીવંદ, ચૂર્ણક, સેલગ વગેરે ૭૦૦ શ્રાવકો અને પૂર્ણ મિત્રાહિ ૭૦૦ શ્રાવિકા દ્વારા ત્રીજી આગમ

વાચનામાં અગિયાર અંગો અને દશ પૂર્વોના પાઠોને વ્યવસ્થિત કરવામાં આવ્યા.

ચતુર્થ વાચના :- કાલાધિન અંતિમ દશપૂર્વધર, બાલ વૈરાગી, અનુપમ સંવેગી શ્રી વજ્રસ્વામીએ અંતિમ સમયે સ્વ પટ્ટધર શ્રીવજ્રસેન સૂ.મ.ને ભયંકર દુકાલના ચરમ સમયની જાણમાં 'લાખ સોનૈયા આપીને એક હાંડી ભાતની ચડશે તેના બીજા દિવસથી સુકાલ થશે' આ વાત જણાવી આવો ભયંકર દુકાલ વીર નિ. સં. ૫૮૦ થી ઉત્તર ભારતમાં વ્યાપ્ત થયો. જેમાં ગણો-કુલો-વાચકવંશો માત્ર નામશેષ થઈ ગયા. આગમ વારસો ટકાવનાર મુનિપુંગવોની સંખ્યા જૂજ થઈ ગઈ કાળ-બળ ક્ષયે ધારણા શક્તિની અનુકૂલતા પ્રમાણે પણ જો આગમનું સંકલન કરવામાં નહીં આવે તો રહ્યા સાધુઓ પણ રહેલા આગમના વારસાને સાચવવા સમર્થ ન નિવડી શકે માટે ભવિષ્યના અલ્પશક્તિવાળા પણ મેઘાવી સાધુઓને રાખવામાં વિષયાનુસંધાન દ્વારા સુગમતા સાંપડે તેથી સમકાલીન અન્ય પ્રભાવક આચાર્યોની સંમતિ લઈ શ્રી આર્યરક્ષિત સૂરિ મ. ચાર અનુયોગની વ્યવસ્થા કરી. આગમોને ચિરંજીવ બનાવ્યા વીર નિ. સં. ૫૮૨ લગભગમાં દશપુર (મંદસૌર) (માલવા) નગરે ચોથી વાચના થઈ.

પંચમ વાચના :- વીર સં. ૮૩૦ થી ૮૪૦ લગભગમાં પૂ. આ. સ્કંદિલ સૂરિએ ઉત્તરાપથના મુનિઓને મથુરામાં તથા નાગેન્દ્રવંશીય પરમ પ્રભાવક શ્રી હિમવંત ક્ષમા શ્રમણના શિષ્ય આ. શ્રી નાગાર્જુન સૂરિએ દક્ષિણાપથના મુનિઓને વલભીમાં આગમોની સંકલના કરવા એકઠા થયા કીંતુ તે સમયની દેશગત અંધાધુંધીના કારણે એક જ સાથે ભિન્ન-ભિન્ન સ્થળે આગમવાચનાઓ કરી ભવિષ્યમાં માથુરી અને વલભીવાચનાઓના પાઠ ભેદોનું સમન્વય સહજ થઈ જશે આ હેતુપૂર્વક પાંચમી વાચના કરી.

ષષ્ઠી વાચના :- તેજ ભાવનાઓ અનુસાર માથુરી વાચનાના વારસદાર આ. શ્રી દેવદ્વિગણી ક્ષમાશ્રમણે તથા વલભીવાચનાના વારસદાર આ. શ્રી કાલક સૂરિએ ભેગા મળી. શ્રમણ સંઘને એકત્રિત કરી, કાલકમે વિણસી જતા આગમના ખજાનાને સ્થાયી બનાવવાના શુભ આશયથી શ્રી શત્રુંજ્યાધિષ્ઠાયક શ્રી કપર્દીયક્ષ આદિ દૈવીક સહાયકથી ૫૦૦ આચાર્યાદિઓએ મળી વલભીપુર(વળા સૌરાષ્ટ્ર)માં

પુસ્તકારૂઢ રૂપ આગમ વાચના કરી, આ વાચનામાં ચોરાશી આગમોનું વ્યવસ્થિત સંકલન તાડપત્રના પાના ઉપર લિપિબધ્ધ કરી આગમોને પુસ્તકારૂઢ કરવાનું કાર્ય સાધુ ભગવંતોએ કર્યું. તેમજ અન્ય મહત્ત્વના ગ્રંથોનું પુસ્તકાલેખન કાર્ય થયેલ, ત્યારબાદ સાધુ સત્યમિત્ર સ્વર્ગે ગયા અને વીર નિ. સં. ૧૦૦૦માં વર્ષે પૂર્વજ્ઞાનનો વિચ્છેદ થયો તેમ મનાય છે.

પ્રભુવીરના શાસનમાં ઉપરોક્ત ‘છ’ વાચનાઓના માધ્યમે ૧૦૦૦ વર્ષના ગાળામાં થયેલ શ્રુતોધ્ધારનો ઇતિહાસ મોજૂદ છે. ત્યાર પછી ૧૫૦૦ વર્ષ સુધી આગમ વાચનાનો કે શ્રુતોધ્ધારનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી મળતો.

તેમજ વિષમકાળના પ્રભાવથી ૧૦મી સદીની સમાપ્તિ કાળથી શિથિલાચારની વૃધ્ધિ થવાથી આગમિક જ્ઞાનની પરંપરા સુવિહિત ગીતાર્થ, આચાર સંપન્ન શ્રમણોના હાથમાં રહી નહીં પરિણામે હસ્તલિખિત પ્રતોમાં રહેલ આગમો અધિકારીને પણ મળવા દુર્લભ બન્યા.

છેવટે વીસમી સદીના ઉત્તરાર્ધના પ્રારંભકાળે સુવિહિત સંવેગી સાધુઓમાં આચાર નિષ્ઠા, વિશિષ્ટ વૈરાગ્યની પ્રબલ ભૂમિકા આદિ સુદૃઢ હોવા છતાંય આ બધાને ટકાવવા માટેના જરૂરી સંજોગો ન મળતાં આગમિક જ્ઞાનની માત્રા પઠન-પાઠનની શાસ્ત્રીય પરંપરા સુરક્ષિત ન રહી શકવાના કારણે ખુબ જ અલ્પ માત્રામાં રહેવા પામી

આવા અવસરે શ્રમણસંઘની ૧૮ પ્રસિધ્ધ શાખાઓમાં વધુ પ્રભાવશાળી ‘સાગરશાખા’ના અદ્વિતીય પ્રતિભા સંપન્ન પ્રૌઢધીષણશાલી અનેકવાદો કરી તપાગચ્છની વિજય પતાકા ફેલાવનાર પૂ. મુનિરાજ શ્રી ઝવેરસાગરજી. મ.ના. એક માત્ર શિષ્ય નવ માસના ટૂંકા ગાળાનો જ ગુરુ સહવાસ છતાં પૂર્વજન્મની આરાધનાના બળે એકલે હાથે ન્યાય-વ્યાકરણ, આગમટીકા આદિ અનેક સાધના ગ્રંથોનું અગાધ વિદ્વત્તા પૂર્ણ જ્ઞાન મેળવી પૂ. ગુરુદેવ શ્રી ઝવેરસાગરજી મ.ની આગમોની પારદંશ્વતાના વારસાને તે ગુરુદેવશ્રીના અન્તિમ સમયના “ આગમો કા અભ્યાસ બરોબર કરના ” શબ્દ પાછળ રહેલ ઉંડા અંતરના આશિષના બળે આગમિક તલસ્પર્શી અગાધ માર્મિક જ્ઞાન આપ મેળે મેળવી વીર નિ. સં. ૨૪૪૦ વિ.સં. ૧૯૭૦માં કો’ક મંગલ ચોઘડીએ જિનશાસનના એક મહાન ધુરંધર સમર્થક પ્રભાવક શાસ્ત્રોના પારગામી

આચાર્યભગવંતો વર્ષો જૂની શ્રમણસંઘની ફરજ અને જવાબદારી રૂપ આગમોના અણમોલ વારસાને સુરક્ષીત રાખવાના પ્રશ્ને ફરીથી ઉપસ્થિત કરી.

રાજ્યદારી ઉપદ્રવો, ધર્માધ ઝનૂન, બ્રિટીશ હકૂમત, જનતામાં ફેલાયેલ ક્રાન્તિકારી વિચારધારા, પશ્ચાત્ય કેળવણીના સંસ્કાર આદિ સંઘર્ષ કાળમાં પુસ્તકો પ્રતો મેળવવી અતિકઠીન હતી તે સમયે જુદા જુદા ખૂણે રહેલી હસ્તપ્રત-તાડપત્ર આદિ પરથી સંશોધન કરી જાત મહેનતે પ્રેસકોપીથી માંડીને સુધારવા સુધીની સંપૂર્ણ દેખરેખ જવાબદારીથી આગમ ગ્રંથોની મર્યાદિત પ્રતિઓ છપાવી સામુદાયિક વાચનાઓ વિ. સં. ૧૯૭૧થી ૧૯૭૭ સુધીમાં પાટણ-કપડવંજ-અમદાવાદ-સુરત આદિ ક્ષેત્રોમાં છ-છ મહીનાની વાચનાઓ ગોઠવી સેંકડો સાધુ-સાધ્વીઓને આગમોને વાંચવાની પરિપાટી આદિનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ કરાવ્યો સાત સામુહીક વાચનાઓમાં ૨૬ ગ્રંથો વાંચ્યા તેમાં લગભગ ૨,૩૩,૨૦૦ શ્લોકની વાચના આપી તથા આગમ દિવાકર પૂ. મુનિશ્રીપુણ્યવિજયજી મ. આદિને પણ આ ક્ષેત્રે આગળ વધવા અંગૂલ નિર્દેશ કરી આ મહાપુરુષે શ્રુત સરિતાને ધોધમાર વહેતી કરી છે.

આ મહાપુરુષ તે પ્રાતઃ સ્મરણીય ગુજરાત-માલવા-રાજસ્થાન-બંગાલ-બિહાર આદિ અનેક ક્ષેત્ર સંધો તથા સુરત સંઘના આમૂલચૂલ ઉપકારી, આગમોધ્ધારક ધ્યાનસ્થ સ્વર્ગસ્થ પ.પૂ. આચાર્યશ્રી આનંદસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ જેઓ ' પૂ. સાગરજી મ.' ના લાડીલા, હૂલામણા નામથી પણ પ્રસિદ્ધ હતાં તેમના જ સંશોધિત આગમો અમને પ્રતાકારે પુર્ન મુદ્રિત કરાવવાનો લાભ પ્રાપ્ત થયો છે. તા.ક. વર્તમાન કાળે ગ્રન્થો, શાસ્ત્રો, સુવિહિત ગીતાર્થ આચાર્ય ભગવંતો, ઇતિહાસકારો પાસેથી પ્રાપ્ત થતી માહિતી અનુસાર વીર નિર્વાણના ૧૦૦૦ વર્ષમાં છ-છ વાચના-સંકલન બાદ ૧૫૦૦ વર્ષ સુધીમાં આવું કોઈ કાર્ય થયેલ જણાતું નથી ત્યાર બાદ એકલા હાથે આપ બળે સૌ પ્રથમ આગમ ઉધ્ધારના ભગીરથ કાર્યને કરનાર ગુરૂદેવને કોટી-કોટી વંદના...

॥ श्रीनिरयावलिका सूत्रं ॥

नमः श्रुतदेवतायै ॥ तेणं कालेणं तेणं समणं रायगिहे नामं नयरे होत्था रिद्धत्थिमियसमिद्धे ० गुणसिलए चेइए वन्नओ,
 असोगवरपायवे पुढवीसिलापट्टए ११। तेणं कालेणं ० समणस्स भगवओ महावीरस्स अंतेवासी अज्जसुहम्मे नामं अणगारे जातिसंपन्ने
 जहा केसी जाव पंचहिं अणगारसएहिं सद्धिं संपरिवुडे पुव्वाणुपुव्विं चरमाणे जेणेव रायगिहे नगरे जाव अहापडिरुवं उगगहं ओगिणिहत्ता
 संजमेणं जाव विहरति, परिसा निग्गया, धम्मो कहिओ, परिसा पडिगया १२। तेणं कालेणं ० अज्जसुहम्मस्स अणगारस्स अंतेवासी जंबू
 णामं अणगारे समचउरंससंठाणसंठिए जाव संखित्तविउलतेयलेस्से अज्जसुहम्मस्स अणगारस्स अदूरसामंते उड्डंजाणं जाव विहरति
 १३। तए णं से भगवं जंबू जातसड्ढे जाव पज्जुवासमाणे एवं वयासी उवंगाणं भंते! समणेणं जाव संपत्तेणं के अट्ठे पण्णत्ते?, एवं खलु
 जंबू! समणेणं भगवया जाव संपत्तेणं एवं उवंगाणं पंच वग्गा पं० तं०- निरयावलियाओ कप्पवडिंसियाओ पुण्फियाओ पुण्फचूलियाओ
 वणिहदसाओ, जइ णं भंते! समणेणं जाव संपत्तेणं उवंगाणं पंच वग्गा पं० तं० निरयावलियाओ जाव वणिहदसाओ पढमस्स णं भंते!
 वग्गस्स उवंगाणं निरयावलियाणं समणेणं भगवया जाव संपत्तेणं कइ अज्झयणा पं०?, एवं! खलु जंबू! समणेणं जाव संपत्तेणं

॥ श्रीनिरयावलिका सूत्रं ॥

१

पू. सागरजी म. संशोधित

उवंगाणं पढमस्स वग्गस्स निरयावलियाणं दस अज्झयणा पं० तं० काले सुकाले महाकाले कण्हे सुकण्हे तहा महाकण्हे वीरकण्हे य बोद्धव्वे रामकण्हे तहेव य पिउसेणकण्हे नवमे दसमे महासेणकण्हे ३ १४१ जइ णं भंते! समणेणं जाव संपत्तेण उवंगाणं पढमस्स वग्गस्स निरयावलियाणं दस अज्झयणा पं० पढमस्स णं भंते! अज्झयणास्स निरयावलियाणं समणेणं जाव संपत्तेणं के अट्ठे पं०? एवं खलु जंबू! तेणं कालेणं० इहेव जंबुद्दीवे दीवे भारहे वासे चंपा नामं नयरी होत्था रिद्ध ०, पुनभदे चेइए, तत्थ णं चंपाए नयरीए सेणियस्स रत्तो पुत्ते चेलाणाए देवीए अत्तए कूणिए नामं राया होत्था महता०, तस्स कूणियस्स रत्तो पठमावई नामं देवी होत्था सोमाला जाव विहरइ, तत्थणं चंपाए नयरीए सेणियस्स रत्तो भज्जा कूणियस्स रत्तो चुल्लमाउया काली नामं देवी होत्था सोमाला जाव सुरुवा, तीसे णं कालीए देवीए पुत्ते काले नामं कुमारे होत्था सोमाला जाव सुरुवे १५१ तते णं से काले कुमारे अत्रया कयाई तीहिं दंतिसहस्सेहिं तीहिं रहसहस्सेहिं तीहिं आससहस्सेहिं तीहिं मणुयकोडिहिं गरुलवूहे एक्कारसमेणं खंडेणं कूणिएणं रत्ता सद्धिं रहमुसलं संगामं ओयाए १६१ ततेणं तीसे कालीए देवीए अत्रदा कदाई कुडुंबजागरियं जागरमाणीए अयमेयारूवे अज्झत्थिए जाव समुप्पजित्था- एवं खलु ममं पुत्ते कालकुमारे तीहिं दंतिसहस्सहिं जाव ओयाए, से मत्ते किं जइस्सति? नो जइस्सति? नो जीविस्सति? पराजिणिस्सइणो णो पराजिणिस्सइ? कालं णं कुमारं अहं जीवमाणं पासिज्जा? ओहयमण जाव झियाइ, तेणं कालेणं० समणे भगवं महावीरे समोसरित्ते, पारिसा निग्गया, ततेणं तीसे कालीए इमीसें कहाए लब्धट्ठाए समाणीए अयमेतारूवे अज्झत्थिए जाव समुप्पजित्था एवं

खलु समणे भगवं० पुव्वाणुपुव्विं० इहभागते जाव विहरति तं महाफलं खलु तहारूवाणं जाव विउलस्स अट्ठस्स गहणताए तं गच्छामि
 णं समणं जाव पज्जुवासांमि इमं च णं एयारूवं वागरणं पुच्छिस्सामित्तिकट्ठु एवं संपेहेइ ता कोडुंबियपुरिसे सदावेति ता एवं वदासी
 खिप्पामेव भो देवाणुप्पिया ! धम्मियं जाणप्पवरं जुत्तमेव उवट्ठवेह ता जाव पच्चप्पिणंति, ततेणं सा काली देवी णहाया कयबलिकम्मा
 जाव अप्पमहग्घाभरणालंकियसरीरा बहूहिं खुज्जाहिं जाव महत्तरगविंदपरिक्खत्ता अंतेउराओ निगगच्छइ ता जेणेव बाहिरिया उवट्ठाणसाला
 जेणेव धम्मिए जाणप्पवरे तेणेव उवागच्छइ धम्मियं जाणप्पवरं दुरुहति ता नियगपरियालसंपरिवुडा चंपं नयरीं मज्झंमज्झेणं निगगच्छति
 जेणेव पुण्णभट्ठे चेईए तेणेव उवागच्छइ ता छत्तादीए जाव धम्मियं जाणप्पवरं ठवेति ता धम्मियाओ जाणप्पवराओ पच्चोरुहति ता
 बहूहिं जाव खुजाहिं जाव विंदपरिक्खत्ता जेणेव समणे भगवं महावीरे तेणेव उवागच्छति ता समणं भगवं० तिक्खुत्तो वंदति० ठिया
 चेव सपरिवारा सुस्सूसमाणा नमंसमाणा अभिमुहा विणएणं पंजलिउडा पज्जुवासति, तते णं समणे भगवं जाव कालीए देवीए तीसे य
 महत्तिमहालियाए धम्मकहा भाणियव्वा जाव समणोवासए वा समणोवासिया वा विहरमाणा आणाए आराहए भवति, ततेणं सा
 काली देवी समणास्स भगवओ० अंतियं धम्मं सोच्चा निसम्म जाव हियया समणं भगवं० तिक्खुत्तो जाव एवं वदासी एवं खलु भंते!
 मम पुत्ते काले कुमारे तीहिं दंतिसहस्सेहिं जाव रहमुसलसंगामं ओयाते से णं भंते ! किं जइस्सति? नो जइस्सति? जाव कालं कुमारं अहं
 जीवमाणं पासिज्जा ?, कालीति समणे भगवं० कालिं देविं एवं वयासी एवं खलु काली ! तव पुत्ते काले कुमारे तीहिं दंतिसहस्सेहिं

जाव कूणिएणं रत्ना सद्धिं रहमुसलं संगामं संगामेमाणे हयमहियपवरवीरधातितनिवडितचिंधज्जयपडागं निरालोयातो दिसातो करेमाणे चेडगस्स रत्नो सपक्खिं सपडिदिसिं रहेणं पडिरहं हव्वमागते, ततेणं से चेडए राया कालं कुमारं एजमाणं पासति ता आसुरुत्ते जाव भिसिभिसेमाणे धणुं परामुसति ता उसुं परामुसइ ता वइसाहं ठाणं ठातिता आययकण्णायतं उसुं करेमाणे कालं कुमारं एगाहच्चं कूडाहच्चं जीवियाओ ववरोवेति, तं कालगते णं काली ! काले कुमारे, नो चेव णं तुभं कालं, कुमारं जीवमाणं पासिहिसि, तते णं सा काली देवी समणस्स भगवओ० अंतियं एयमट्ठं सोच्चा निसम्भ महया पुत्तसोएणं अप्फुत्ता समाणी परसुनियत्ताविव चंपगलता धसत्ति धरणीतलंसि सव्वंगेहिं संनिवडिया, ततेणं सा काली देवी मुहुत्तंतरेणं आसत्था विसत्था समाणी उट्ठाए उट्ठेति ता समणं भगवं० वंदइ नमंसइ ता एवं वयासी-एवमेयं भंते ! तहमेयं भंते ! अविताहमेयं भंते ! असंदिद्धमेयं भंते ! सच्चे णं एसमट्ठे से जहेतं तुब्भे वदहत्तिकट्ठु समणं भगवं० वंदइ नमंसइ ता तमेव धम्मियं जाणप्पवरं दुरुहति ता जामेव दिसं पाउब्भूया तामेव दिसं पडिगता १७। भंते ! ति भगवं गोयमे जाव वंदति नमंसति ता एवं वयासीकाले णं भंते कुमारे तीहिं दंतिसहस्सेहिं जाव रहमुसलं संगामं संगामेमाणे चेडएणं रत्नो एगाहच्चं कूडाहच्चं जीवियाओ ववरोविते समाणे कालमासे कालं किच्चा कहिं गते कहिं उववन्ने ?, गोयमाति ! समणे० भगवं गोयमं एवं वदासीएवं खलु गो० ! काले कुमारे तीहिं दंतिसहस्सेहिं जाव जीवियाओ ववरोविते समाणे कालमासे कालं किच्चा चउत्थीए पंकप्पभाए पुढवीए हेमाभे नरगे दससागरोवमठिइएसु नेरइएसु नेरइयत्ताए उववन्ने १८। काले णं भंते ! कुमारे केरिसएहिं आरंभेहिं

केरिसएहिं (समारंभेहिं केरिसएहिं) आरंभसमारंभेहिं केरिसएहिं भोगेहिं केरिसएहिं संभोगेहिं केरिसएहिं भोगसंभोगेहिं केरिसेण वा असुभकडकम्पपम्भारेणं कालभासे कालं किच्चा चउत्थीए पंकप्पभाए पुढवीए जाव नेरइयत्ताए उववन्ने ?, एवं खलु गो० ! तेणं कालेणं० रायगिहे नामं नयरे होत्था रिद्धत्थिमियसमिद्धे०, तत्थ णं रायगिहे नयरे सेणिए नामं राया होत्था महया०, तस्स णं सेणियस्स रत्तो नंदा नामं देवी होत्था सोमाला जाव विहरति, तस्स णं सेणियस्स रत्तो नंदाए देवीए अत्तए अभए नामं कुमारे होत्था सोमाले जाव सुरूवे साम० जहा चित्तो जाव रज्जधुराचिंतए यावि होत्था, तस्स णं सेणियस्स रत्तो चेळणा नामं देवी होत्था सोमाला जाव विहरइ, तते णं सा चिळणा देवी अन्नया कयाई तंसिं तारियसयंसि वासधरंसि जाव सीहं सुमिणे पासित्ताणं पडिबुद्धा जहा पभावती जाव सुमिणपाढगा पडिविसज्जिता जाव चिळणा से वयणं पडिच्छित्ता जेणेव सए भवणे तेणेव अणुपविट्ठा १९। तते णं तीसे चेळणाए देवीए अन्नया कयाई तिण्हं मासाणं बहुपडिपुण्णाणं अयमेयारूवे दोहले पाउब्भूएधन्नाओ णं ताओ अम्मयाओ जाव जम्भजीवियफले जाओ णं सेणियस्स रत्तो उदरवलीमंसेहिं सोल्लेहि य तलिएहि य भज्जितेहि य सुरं च जाव पसन्नं च आसाएमाणीओ जाव परिभाएमाणीओ दोहलं पविणेति, तते णं सा चेळणा देवी तंसिं दोहलंसि अविणिज्जमाणंसि सुक्का भुक्खा निम्मंसा ओलुग्गा ओलुग्गसरीरा नित्तेया दीणाविमणवयणा पंडुल्लइयमुही ओमंथियनयणवयणकमला जहोचियं पुप्फवत्थगंधमल्लालंकारं अपरिभुंजमाणीओ करतलमलियव्व कमलमाला ओहतमणसंकप्पा जाव झियायति, ततेणं तीसे चेळणाए देवीए अंगपडियारियातो चेळणं देविं सुक्कं भुक्खं जाव झियायमाणिं

पासंति ता जेणेव सेणिए राया तेणेव उवागच्छंति ता जाव कट्टु सेणियं रायं एवं वयासी एवं खलु सामी ! चेळणा देवी न याणामो
 केणई कारणेणं सुक्का भुक्खा जाव झियायति, तते णं से सेणिए राया तासिं अंगपडियारियाणं अंतिए एयमट्टं सोच्चा निसम्म तहेव
 संभंते समाणे जेणेव चेळणा देवी तेणेव उवागच्छइ ता चिल्लणं देविं सुक्कं भुक्खं जाव झियायमाणिं पासित्ता एवं वयासी किंन् तुमं
 देवाणुप्पिए ! सुक्का भुक्खा जाव झियायसि?, तते णं सा चेळणा देवी सेणियस्स रण्णो एयमट्टं णो आढाति णो परिजाणाति तुसिणीया
 संचिट्ठति, तते णं से सेणिए राया चेळणं देविं दोच्चंपि तच्चंपि एवं वयासी किं णं अहं देवाणुप्पिए ! एयमट्टस्स नो अरिहे सवणयाए
 जं णं तुमं अयमट्टं रहस्सीकरेसि ? तते णं सा चेळणा देवी सेणिएणं रत्ता दोच्चंपि तच्चंपि एवं वुत्ता समाणी सेणियं रायं एवं वयासी
 णत्थि णं सामी ! से केति अट्टे जस्स णं तुब्भे अणरिहा सवणयाए, नो चेव णं इमस्स अट्टस्स सवणयाए, एवं खलु सामी ! ममं तस्स
 ओरालस्स जाव महासुमिणस्स तिण्हं मासाणं बहुपडिपुण्णाणं अयमेयारूवे दोहले पाउब्भूए धन्नातो णं तातो अम्मयाओ जाव जाओ
 णं तुब्भं उदरवलिमंसेहिं सोल्लिएहि य जाव दोहलं विणोति, तते णं अहं सामी ! तंसिं दोहलंसि अविणिज्जमाणंसि सुक्का भुक्खा जाव
 झियायामि, तते णं से सेणिए राया चेळणं देविं एवं वदासी मा णं तुमं देवाणुप्पिए ! ओहय जाव झियायाहि, अहं णं तहा धत्तिस्सामि
 जहा णं तव दोहलस्स संपत्ती भविस्सतीतिकट्टु चिल्लणं देविं ताहिं इट्ठाहिं कंताहिं पियाहिं मणुत्ताहिं मणामाहिं ओरालाहिं कल्लाणाहिं
 सिवाहिं धन्नाहिं मंगल्लाहिं भियमधुरसस्सिरीयाहिं वग्गूहिं समासासेति, चिल्लणाए देवीए अंतियातो पडिनिक्खमति ता जेणेव बाहिरिया

उवट्टाणसाला जेणेव सीहासणे तेणेव उवागच्छइ ता सीहासणवरंसि पुरत्थाभिमुहे निसीयति, तस्स दोहलस्स संपत्तिनिमित्तं बहूहिं
 आएहिं उवाएहि य उप्पत्तियाए य वेणइयाए य कम्मियाहि य पारिणामियाहि य परिणामेमाणे २ तस्स दोहलस्स आयं वा उवायं वा ठिइं
 वा अविंदमाणे ओहयमणसंकप्पे जाव झियायति, इमे य णं अभएकुमारे णहाए जाव सरिरे सयाओ गिहाओ पडिनिक्खमति ता जेणेव
 बाहिरिया उवट्टाणसाला जेणेव सेणिए राया तेणेव उवागच्छति ता सेणियं रायं ओहय जाव झियायमाणं पासति ता एवं वदासी
 अन्नया णं तातो ! तुब्भे ममं पासित्ता हट्ठजावहियया भवह, किन्नं तातो ! अज्ज तुब्भे ओहय जाव झियायह ?, तं जइ णं अहं तातो !
 एयस्सट्ठस्स अरिहे सवणयाए तो णं तुब्भे मम एयमट्ठं जहाभूतमवितहं असंदिद्धं परिकहेह जे(जा)णं अहं तस्स अट्ठस्स अंतगमणं
 करेमि, तते णं से सेणिए राया अभयं कुमारं एवं वदासी णत्थि णं पुत्ता ! से केइ अट्ठे जस्स णं तुमं अणारिहे सवणयाए, एवं खलु पुत्ता !
 तव चुल्लमाउयाए चेल्लणाए देवीए तस्स ओरालस्स जाव महासुमिणास्स तिणहं मासाणं बहुपडिपुत्ताणं जाव जाओ णं मम उदरवलीमंसेहिं
 सोल्लेहि य जाव दोहलं विणेति तते णं सा चिल्लणा देवी तंसिं दोहलंसि अविणिज्जमाणंसि सुक्का जाव झियाति, तते णं अहं पुत्ता ! तस्स
 दोहलस्स संपत्तिनिमित्तं बहूहिं आएहि य जाव ठितिं वा अविंदमाणे ओहय जाव झियामि, तए णं से अभए कुमारे सेणियं रायं एवं
 वदासी मा णं तातो ! तुब्भे ओहय जाव झियायह अहं णं तहा ज(घ)त्तिहामि जहा णं मम चुल्लमाउयाए चिल्लणाए देवीए तस्स
 दोहलस्स संपत्ती भविस्सतीतिकट्ठु सेणियं रायं ताहिं इट्ठाहिं जाव वग्गूहिं समासासेति ता जेणेव सए गिहे तेणेव उवागच्छइ ता

अब्भिंतरए रहस्सितए ठाणिज्जे पुरिसे सद्दावेति ता एवं वयासी गच्छह णं तुब्भे देवाणुप्पिया ! सूणातो अल्लं मंसं रुहिरं बत्थिपुडगं च गिण्हह, तते णं ते ठाणिज्जा पुरिसा अभएणं कुमारेणं एवं वुत्ता समाणा हट्ठ ० करतल जाव पडिसुणेत्ता अभयस्स कुमारस्स अंतियाओ पडिनिक्खमंति ता जेणेव सूणा तेणेव उवागच्छन्ति ता अल्लमंसं रुहिरं बत्थिपुडगं च गिण्हंति ता जेणेव अभएकुमारे तेणेव उवागच्छंति ता करतल ० तं अल्लमंसं रुहिरं बत्थिपुडगं च उवणोति, तते णं से अभएकुमारे तं अल्लमंसं रुहिरं कप्पणिकप्पियं करेति ता जेणेव सेणिए राया तेणेव उवा ० ता सेणियं रायं रहस्सिगयं सयणिज्जंसि उत्ताणयं नुवज्जावेति ता सेणियस्स उदरवलीसु तं अल्लमंसं रुहिरं विरवेति ता उवणोति, बत्थिपुडएणं वेढिति ता सवन्तीकरणं करेति ता चेल्लणं देविं उप्पिं पासादे अवलोयणवरगयं ठवावेति ता चेल्लणाए देवीए अहे सपक्खिं सपडेदिसिं सेणियं रायं सयणिज्जंसि उत्ताणगं निवज्जावेति, सेणियस्स रत्तो उदरवलिमंसाइं कप्पणिकप्पियाइं करेति ता सेयभायणंसि पक्खिवति, तते णं से सेणिए राया अलियमुच्छियं करेति ता मुहुत्तंतरेणं अन्नमन्नेणं सद्धिं संलवमाणे चिद्धति, तते णं से अभयकुमारे सेणियस्स रत्तो उदरवलिमंसाइं गिणहेति ता जेणेव चिल्लणा देवी तेणेव उवागच्छइ ता चेल्लणाए देवीए उवणोति, तते णं सा चिल्लणा सेणियस्स रत्तो तेहिं उदरवलिमंसेहिं सोल्लेहिं जाव दोहलं विणेति, तते णं सा चिल्लणा देवी संपुण्णदोहला एवं संभाणियदोहला विच्छिन्नदोहला तं गब्भं सुहंसुहेणं परिवहति । १० । तते णं तीसे चेल्लणाए अन्नया कयाई पुव्वरत्तावरत्तकालसमयंसि अयमेयारूवे जाव समुप्पज्जित्था जइ ताव इमेणं दारएणं गभग्गएणं चेव पिउणो उदरवलिमंसाणि खाइयाणि तं सेयं खलु मम एयं

गब्भं साडित्तए वा पाडित्तए वा गालित्तए वा विद्धंसित्तए वा, एवं संपेहेति त्ता तं गब्भं बहूहिं गब्भसाडणेहि य गब्भपाडणेहि य गब्भगालणेहि य गब्भविद्धंसणेहि य इच्छति साडित्तए वा पाडित्तए वा गालित्तए वा विद्धंसित्तए वा, नो चेव णं से गब्भे सडति वा पडति वा गलति वा विद्धंसति वा, तते णं सा चिल्लणा देवी तं गब्भं जाहे नो संचाएति बहूहिं गब्भसाडणेहि य जाव विद्धंसित्तए वा ताहे संता तंता परितंता निव्वित्रा समाणी अकामिया अवसवसा अट्टवसट्टदुहट्टा तं गब्भं परिवहति ।११। तते णं सा चिल्लणा देवी नवणहं मासाणं बहुपडिपुण्णाणं जाव सोमालं सुरुवं दारयं पयाया, तते णं तीसे चेळणाए देवीए इमे एतारूवे जाव समुप्पज्जित्था जइ ताव इमेणं दारएणं गभगएणं चेव पिउणो उदरवल्लिमंसाइं खाइयाइं तं न नज्जइ णं एस दारए संवट्टमाणे अमहं कुलस्स अंतकरे भविस्सति तं सेयं खलु अमहं एयं दारगं एगंते उक्कुरुडियाए उज्झावित्तए, एवं संपेहेति त्ता दासचेडीं सदावेतित्ता एवं वयासी गच्छह णं तुमं देवाणुप्पिए! एयं दारगं एगंते उक्कुरुडियाए उज्झाहि, तते णं सा दासचेडी चेळणाए देवीए एवं वुत्ता समाणी करतल जाव कट्टु चिल्लणाए देवीए एतमट्टं विणएणं पडिसुणेति त्ता तं दारगं करतलपुडेणं गिण्हेइ त्ता जेणेव असोगवणिया तेणेव उवा० त्ता तं दारगं एगंते उक्कुरुडियाए उज्झति, तते णं तेणं दारएणं एगंते उक्कुरुडियाए उज्झितेणं समाणेणं सा आसोगवणिया उज्जोविता यावि होत्था, तते णं से सेणिए राया इमीसे कहाए लद्धट्टे समाणे जेणेव असोगवणिया तेणेव उवा० त्ता तं दारगं एगंते उक्कुरुडियाए उज्झियं पासेति त्ता आसुरुत्ते जाव भिसिभिसेमाणे तं दारगं करतलपुडेणं गिण्हति त्ता जेणेव चिल्लणा देवी तेणेव उवा० त्ता चेळणं देविं उच्चावयाहिं

आवोसणाहिं आवोसति उच्चावयाहिं विभच्छणाहिं निम्बच्छेति एवं उद्धंसणाहिं उद्धंसेति ता एवं वयासी कीस णं तुमं मम पुत्तं एगंते उकुरुडियाए उज्झावेसित्तिकट्टु चेळणं देविं उच्चावयसवहसावितं करेति ता एवं वयासी तुमं णं देवाणुप्पिए ! एयं दारगं अणुपुव्वेणं सारक्खमाणी संगोवेमाणी संवट्ठेहि, तते णं सा चेळणा देवी सेणिएणं रत्ता एवं वुत्ता समाणी लज्जिया विलिया विड्डा करतलपरिगगहियं० सेणियस्स रत्तो विणएणं एयमट्ठं पडिसुणेति ता तं दारगं अणुपुव्वेणं सारक्खमाणी संगोवेमाणी संवट्ठेति । १२ । तते णं तस्स दारगस्स एगंतं उकुरुडियाए उज्झिज्जमाणस्स अगंगुलियाए कुक्कुडपिच्छएणं दूमिया यावि होत्था, अभिक्खणं २ पूयं सोणियं च अभिनिस्सवेति, तते णं से दारए वेदणाभिभूए समाणे महता २ सद्देणं आरसति, तते णं सेणिए राया तस्स दारगस्स आरसितसदं सोच्चा निसम्म जेणेव से दारए तेणेव उवा० ता तं दारगं करतलपुडेणं गिणहइ ता तं अगंगुलियं आसयंसि पक्खिवति ता पूडं च सोणियं च आसएणं आमुसति, तते णं से दारए निव्वुए निव्वेदणे तुसिणीए संचिट्ठइ, जाहेविय णं से दारए वेदणाए अभिभूते समाणे महता २ सद्देणं आरसति ताहेविय णं सेणिए राया जेणेव से दारए तेणेव उवा० ता तं दारगं करतलपुडेणं गिणहति तं चेव जाव निव्वेयणे तुसिणीए संचिट्ठइ, तते णं तस्स दारगस्स अम्मापियरो ततिए दिवसे चंदसूरदंसणियं करेति जाव संपत्ते बारसाहे दिवसे अथमेभारूवं गुणं गुणनिष्फन्नं नामधिज्जं करेति जहा णं अहं इमस्स दारगस्स एगंते उकुरुडियाए उज्झिज्जमाणस्स अगंगुलिया कुक्कुडपिच्छएणं दूमिया तं होउ णं अहं इमस्स दारगस्स नामधेज्जं कूणिए, तते णं तस्स दारगस्स अम्मापियरो नामधिज्जं करेति कूणियत्ति २, तते णं तस्स

कूणियस्स आणुपुब्बेणं ठितिवडियं च जहा मेहस्स जाव उप्पिं पासायवरंगए विहरति, अट्ठओ दाओ १३। तते णं तस्स कूणियस्स कुमारस्स अन्नदा पुब्बरत्ता जाव समुप्पज्जित्था एवं खलु अहं सेणियस्स रत्तो वाधाएणं नो संचाएमि सयमेव रज्जसिरिं करेमाणे पालेमाणे विहरत्तिए तं सेयं खलु मम सेणियं रायं नियलबंधणं करेत्ता अप्पाणं महत्ता २ रायाभिसेएणं अभिसिंचावित्तएत्तिकट्ठु एवं संपेहेति त्ता सेणियस्स रत्तो अंतराणि य छिड्डाणि य विवराणि य पडिजागरमाणे विहरति, तते णं से कूणिए कुमारे सेणियस्स रत्तो अंतरं वा जाव मम्मं वा अलभमाणे अन्नदा कयाई कालादिए दस कुमारे नियधरे सद्दावेति त्ता एवं वदासी एवं खलु देवाणुप्पिया ! अम्हे सेणियस्स रत्तो वाधाएणं नो संचाएमो सयमेव रज्जसिरिं करेमाणे पालेमाणे विहरत्तिए तं सेयं खलु देवाणुप्पिया ! अम्हं सेणियं रायं नियलबंधणं करेत्ता रज्जं चरट्ठं च बलं च वाहणं च कोसं च कोट्टागारं च जणवयं च एक्कारसभाए विरिचित्ता सयमेव रज्जसिरिं करेमाणे पालेमाणे जाव विहरत्तिए, तते णं ते कालादीया दस कुमारा कूणियस्स कुमारस्स एयमट्ठं विणएणं पडिसुणोति, तते णं से कूणिए कुमारे अन्नदा कदाई सेणियस्स रत्तो अंतरं जाणति त्ता सेणियं रायं नियलबंधणं करेति त्ता अप्पाणं महत्ता २ रायाभिसेएणं अभिसिंचावेति, तते णं से कूणिए कुमारे राजा जाते महत्ता०, तते णं से कूणिए राया अन्नदा कदाई ण्हाई जाव सव्वालंकारविभूसिए चेळणाए देवीए पायवंदए हव्वमागच्छति १४। तते णं से कूणिए राया चेळणं देविं ओहय जाव झियायमाणिं पासति त्ता चेळणाए देवीए पायग्गहणं करेति त्ता चेळणं देविं एवं वदासी किं णं अम्मो ! तुम्हं न तुड्डी वा न ऊसए (वे) वा न हरिसे वा नाणंदे वा ? जं णं

अहं सयमेव रज्जसिरि जाव विहरामि, तते णं सा चेळणा देवी कूणियं रायं एवं वयासी कहण्णं पुत्ता ! ममं तुट्ठी वा उस्सए वा हरिसे वा आणंदे वा भविस्सति ? जं णं तुमं सेणियं रायं पियं देवयं गुरुं जणगं अच्चंतनेहाणुरागरत्तं नियलबंधणं करित्ता अप्पाणं महता २ रायाभिसेएणं अभिसिंचावेसि, तते णं से कूणिए राया चिल्लणं देविं एवं वदासी धातेउकामे णं अम्मो! ममं सेणिए राया, एवं मारेतुं बंधितु णिच्छुभिउकामए णं अम्मो! ममं सेणिए राया, तं कहन्नं अम्मो! ममं सेणिए राया अच्चंतनेहाणुरागरत्ते?, तते णं सा चेळणा देवी कूणियं कुमारं एवं वदासी एवं खलु पुत्ता! तुमंसि ममं गब्भे आहूते समाणे तिण्हं मासाणं बहुपडिपुन्नाणं ममं अयमेयारूवे दोहले पाउब्भूते धन्नातो णं तातो अम्मयातो जाव अंगपडिचारियाओ निरवसेसं भाणियव्वं जाव जाहेविय णं तुमं वेयणाए अभिभूते महता जाव तुसिणीए संचिट्ठसि, एवं खलु तव पुत्ता! सेणिए राया अच्चंतनेहाणुरागरत्ते, तते णं से कूणिए राया चेळणाए देवीए अंतिए एयमट्ठं सोच्या निसम्म चिल्लणं देविं एवं वदासी दुट्ठुणं अम्मो! मए कयं सेणियं रायं पियं देवयं गुरुं जणगं अच्चंतनेहाणुरागरत्तं नियलबंधणं करंतेणं, तं गच्छामि णं सेणियस्स रत्तो सयमेव नियलाणिछिंदाभित्तिकट्ठु परसुहत्थगते जेणेव चारगसाला तेणेव पहारित्थ गमणाए, तते णं सेणिए राया कूणियं कुमारं परसुहत्थगयं एज्जमाणं पासति ता एवं वयासी-एस णं कूणिए कुमारे अपत्थियपत्थए जाव सिरिहिरिपरिवज्जिए परसुहत्थगए इह हव्वमागच्छति तं न नज्जइ णं ममं केणई कुमारेणं मारिस्सतीतिकट्ठु भीए जाव संजायभए तालपुडगं विसं आसगंसि परिक्खवइ, तते णं से सेणिए राया तालपुडगविसे आसगंसि पक्खित्ते समाणे मुहुत्तंतरेणं परिणम माणंसि

निष्पाणे निच्चेट्टे जीवविप्पजढे ओइत्रे, तते णं से कूणिए कुमारे जेणेव चारगसाला तेणेव उवागए, सेणियं रायं निष्पाणं निच्चेट्टं जीवविप्पजढं ओइत्रं पासति ता महता पितिसोएणं अप्फुण्णे समाणे परसुनियत्तेविव चंपगवरपादवे धसत्ति धरणीतलंसि सव्वंगेहिं संनिवडिए, तते णं से कूणिए कुमारे मुहुत्तंतरेणं आसत्थे समाणे रोयमाणे कंदमाणे सोयमाणे विलवमाणे एवं वदासी अहो णं मए अधत्तेणं अपुन्नेणं अकयपुत्तेणं दट्ठु कयं सेणियं रायं पियं देवयं० अच्चंतनेहाणुरागरत्तं नियलबंधणं करंतेणं मम मूलागं चेव णं सेणिए राया कालगतेत्तिकट्ठु ईसर० जाव संधिवाल सद्धिं संपरिवुडे रोयमाणे० महया इट्ठिसक्कारसमुदाएणं सेणियस्स रत्तो नीहरणं करेति, बहूइं लोइयाइं मय किच्चाइं करेति, तते णं से कूणिए कुमारे एतेणं महया मणोमाणंसिएणं दुक्खेणं अभिभूते समाणे अन्नदा कंदाई अंतेउरपरियालसंपरिवुडे सभंडमत्तोवकरणमाताए रायगिहातो पडिनिक्खमति ता जेणेव चंपा नगरी तेणेव उवागच्छइ, तत्थवि णं विपुलभोगसमितिसमन्नागए काले णं अप्पसोए जाए यावि होत्था ॥१५॥ तते णं से कूणिए राया अत्रया कथाई कालादीए दस कुमारे सद्दावेति ता रज्जं च जाव जणवयं च एक्कारसभाए विरिंचति ता सयमेव रज्जसिरिं करेमाणे पालेमाणे विहरति ॥१६॥ तत्थ णं चंपाए नगरीए सेणियस्स रत्तो पुत्ते चेळणाए देवीए अत्तए कूणियस्स रत्तो सहोयरे कणीयसे भाया वेहल्ले नामं कुमारे होत्था सोमाले जाव सुरूवे, तते णं तस्स वेहल्लस्स कुमारस्स सेणिएणं रत्ता जीवंतएणं चेव सेयणाए गंधहत्थी अट्टारसवंके य हारे पुव्वदित्रे, तए णं से वेहल्ले कुमारे सेयणाएणं गंधहत्थिणा अंतेउरपरियालसंपरिवुडे चंपं नगरि मज्झंमज्जेणं निगगच्छइ ता अभिक्खणं २ गंगं महानइं मज्जणयं

ओयरइ, तते णं से सेयणए गंधहत्थी देवीओ सोंडाए गहाय ताओ उब्बयत्तइ ता अप्पेगइयाओ पुट्टे ठवेति अप्पेगइयाओ खंधे ठवेति एवं अप्पे० कुंभं ठवेति अप्पे० सीसे ठवेति अप्पे० दंतमुसले ठवेति अप्पे० सोंडाए गहाय उड्ढं वेहासं उब्बिहइ अप्पे० सोंडागयाओ अंदोलावेति अप्पे० दंतंतरेसु नीणेति अप्पे० सीभरेणं ण्हाणेति अप्पे० अणेगेहिं कीलावणेहिं कीलावेति, तते णं चंपाए नयरीए सिंघाडगतिगचउक्कचच्चरमहापहपहेसु बहुजणो अन्नमन्नस्स एवमाइक्खइ जाव परूवेति एवं खलु देवाणुप्पिया ! वेहल्लेकुमारे सेयणएणं गंधहत्थिणा अंतेउरं तं चेव जाव णेगेहिं कीलावणएहिं कीलावेति तं एस णं वेहल्लेकुमारे रज्जसिरिफलं पच्चणुब्भवमाणे विहरति, नो कूणिए राया, तते णं तीसे पउमावईए देवीए इमीसे कहाए लब्धट्ठाए समाणीते अयमेयारूवे जाव समुप्पज्जित्था एवं खलु वेहल्लेकुमारे सेयणएणं गंधहत्थिणा जाव अणेगेहिं कीलावणएहिं कीलावेति तं एस णं वेहल्लेकुमारे रज्जसिरिफलं पच्चणुब्भवमाणे विहरति, नो कोणिए राया, तं किं अभं रज्जेण वा जाव जणवएण वा जइ णं अभं सेयणगे गंधहत्थी नत्थि ?, तं सेयं खलु ममं कूणियं रायं एयमट्ठं विन्नवित्तएत्तिकट्टु एवं संपेहेति ता जेणेव कूणिए राया तेणेव उवा० ता करतल जाव एवं वयासी एवं खलु सामी ! वेहल्लेकुमारे सेयणएण गंधहत्थिणा जाव अणेगेहिं कीलावणएहिं कीलावेति, तं किण्णं सामी ! अभं रज्जेण वा जाव जणवएण वा जति णं अभं सेयणए गंधहत्थी नत्थि ?, तए णं से कूणिए राया पउमावईए देवीए एयमट्ठं नो आढाति नो परिजाणति तुसिणीए संचिट्ठति, तते णं सा पउमावई देवी अभिक्खणं २ कूणियं रायं एयमट्ठं विन्नवेइ, तते णं से कूणिए राया पउमावईए देवीए अभिक्खणं २ एयमट्ठं विन्नविज्जमाणे

अत्रया कयाई वेहल्लंकुमारं सदावेति ता सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं जायति, तते णं से वेहल्ले कुमारे कूणियं रायं एवं वयासी एवं खलु सामी ! सेणिएणं रण्णा जीवतेणं चेव सेयणए गंधहत्थी अट्टारसवंके य हारे दिन्ने, तं जइ णं सामी ! तुब्भे ममं रज्जस्स य जणवयस्स य अब्भं भागं दलयह तो णं अहं तुब्भं सेयणयं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं दलयामि, तते णं से कूणिए राया वेहल्लस्स कुमारस्स एयमट्ठं नो आढाति नो परिजाणाई, अभिक्खणं २ सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं जायति, तए णं तस्स वेहल्लस्स कुमारस्स कूणिएणं रत्ता अभिक्खणं २ सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं जायमाणस्स एवं संकप्पे सुमप्पज्जित्था अक्खिक्खविउका मे णं गिण्हउकामे णं उद्दालेउकामे णं ममं कूणिए राया सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं तं जावताव ममं कूणिए राया सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं न उद्दालेइ ताव मे सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं गहाय अंतेउरपरियालसंपरिवुडस्स सभंडमत्तोवकरणमाताए चंपातो नयरीतो पडिनिक्खमिन्ता वेसालीए नयरीए अज्जगं चेडयं रायं उवसंपज्जित्ताणं विहरित्तए, एवं संपेहेति ता कूणियस्स रत्तो अंतराणि जाव पडिजागरमाणे २ विहरति, तते णं से वेहल्ले कुमारे अन्नदा कदाई कूणियस्स रत्तो अंतरं जाणतित्ता सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं गहाय अंतेउरपरियालसंपरिवुडे सभंडमत्तोवकरणमायाए चंपाओ नयरीतो पडिनिक्खमिन्ता जेणेव वेसाला नगरी तेणेव उवागच्छति वेसालाए नगरीए अज्जगं चेडयं रायं उवसंपज्जित्ताणं विहरति, तते णं से कूणिए राया इमीसे कहाए लब्धट्ठे समाणे एवं खलु वेहल्ले कुमारे ममं असंविदितेणं सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं गहाय अंते उरपरियालसंपरिवुडे

जाव अज्जयं चेडयं रायं उवसंपज्जित्ताणं विहरति, तं सेयं खलु ममं सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं० (पडुच्च) दूत्तं पेसित्तए, एवं संपेहेति ता दूत्तं सद्दावेति ता एवं वयासी गच्छह णं तुमं देवाणुप्पिया ! वेसालिं नगरिं, तत्थ णं तुमं ममं अज्जगं चेडगं रायं करतल० वद्धावेत्ता एवं वयासी एवं खलु सामी ! कूणिए राया विन्नवेति एस णं वेहल्ले कुमारे कूणियस्स रत्तो असंविदितेणं सेयणगं अट्टारसवंकं हारं च गहाय हव्वमागते, तए णं तुब्भे सामी ! कूणियं रायं अणुगिणहमाणा सेअणगं अट्टारसवंकं च हारं कूणियस्स रत्तो पच्चप्पिणह, वेहल्लं कुमारं च पेसेह, तते णं से दूए कूणिएण रण्णा एवं वुत्ते समाणे करतल० जाव पडिसुणति ता जेणेव सते गिहे तेणेव उवा० ता जहेव चित्ते तहेव जाव चेडयं रायं जएणं विजएणं वद्धावड ता एवं वयासी एवं खलु सामी ! कूणिए राया विन्नवेइएस णं वेहल्ले कुमारं तहेव भाणियव्वं जाव वेहल्लं कुमारं पेसेह, तते णं से चेडए राया तं दूयं एवं वयासी जह चेव णं देवाणुप्पिया ! कूणिए राया सेणियस्स रत्तो पुत्ते चेळणाए देवीए अत्तए ममं नत्तुम तहेव णं वेहल्लेवि कुमारे सेणियस्स रत्तो पुत्ते चेळणाए देवीए अत्तए ममं नत्तुए, सेणिएणं रत्ता जीवंतेणं चेव वेहल्लस्स कुमारस्स सेयणगे गंधहत्थी अट्टारसवंके य हारे पुव्वविदित्रे, तं जइ णं कूणिए राया वेहल्लस्स रज्जस्स य जणवयस्स य अद्धं-दलयति तो णं अहं सेयणगं अट्टारसवंकं हारं च कूणियस्स रत्तो पच्चप्पिणाभि, वेहल्लं च कुमारं पेसेमि, तं दूयं सक्कारेति संमाणेति ता पडिविसज्जेति, तते णं से दूते चेडएणं रत्ता पडिविसज्जिए समाणे जेणेव चाउग्घंटे आसरहे तेणेव उवागच्छइ ता चाउग्घंटं आसरहं दुरुहति, वेसालिं नगरिं मज्झंमज्झेणं निगच्छइ ता सुभेहिं वसहीहिं पायरासेहिं जाव वद्धावित्ता एवं वदासी एवं

खलु सामी ! चेडए राया आणवेति जह चेव णं कूणिए राया सेणियस्स रत्तो पुत्ते चेल्लणाए देवीए अत्तए मम नत्तुए तं चेव भाणियव्वं जाव वेहल्लं च कुमारं पेसेमि, तं न देति णं सामी ! चेडए राया सेयणगं अट्टारसवकं हारं च वेहल्लं च नो पेसेति, तते णं से कूणिए राया दुच्चंपि दूयं सद्दावेइ त्ता एवं वयासी गच्छह णं तुमं देवाणु० वेसालिं नगरिं तत्थ णं तुमं मम अज्जगं चेडगं रायं जाव एवं वयासी एवं खलु सामी ! कूणिए राया विन्नवेइ जाणि काणि रयणाणि समुप्पज्जंति सव्वाणि ताणि रायकुलगामीणि, सेणियस्स रत्तो रज्जसिरि करेमाणस्स पालेमाणस्स दुवे रयणा समुप्पन्ना, तं०-सेयणाए गंधहत्थी अट्टारसवके य हारे, तन्नं तुब्भे सामी ! रायकुलपरंपरागयं ठिइयं अलोवेमाणा सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवकं च हारं कूणियस्स रत्तो पच्चप्पिणह, वेहल्लं कुमारं च पेसेह, तते णं से दूते कूणियस्स रत्तो तहेव जाव वद्धावित्ता एवं वयासी एवं खलु सामी ! कूणिए राया विन्नवेइजाणि काणि जाव वेहल्लं कुमारं पेसेह, तते णं से चेडए राया तं दूयं एवं वयासी-जह चेव णं देवाणुप्पिया ! कूणिए राया सेणियस्स रत्तो पुत्ते चिल्लणाए देवीए अत्तए जहा पढमं जाव वेहल्लं च कुमारं पेसेमि, तं दूतं सक्कारेति संमाणेति त्ता पडिविसज्जेति, तते णं से दूते जाव कूणियस्स रत्तो० वद्धावित्ता एवं वयासी चेडए राया आणवेति जह चेव णं देवाणुप्पिया ! कूणिए राया सेणियस्स रत्तो पुत्ते चिल्लणाए देवीए अत्तए जाव वेहल्लं च कुमारं पेसेमि, तं न देति णं सामी ! चेडए राया सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवकं च हारं वेहल्लं च कुमारं नो पेसेति, तते णं से कूणिए राया तस्स दूयस्स अंतिए एयमट्ठं सोच्चा निसम्भ आसुरुति जाव भिसिभिसेमाणे तच्चं दूतं सद्दावेति त्ता एवं वयासी गच्छह णं तुमं देवाणुप्पिया ! वेसालीए

नयरीए चेडगस्स रत्रो वामेणं पादेणं पायपीढं अक्कमाहि ता कुंतगगेणं लेहं पणामेहि ता आसुरुते जाव भिसिभिसेमाणे तिवलियं भिउडिं निडाले साहट्टु चेडगं रायं एवं वयासी हंभो चेडग राया ! अपत्थियपत्थिया! दुरंत जाव परिवज्जिता एस णं कूणिए राया आणवेइ पच्चप्पिणाहि णं कूणियस्स रत्रो सेयणगं अट्टारसवंकं च हारं वेहलं च कुमारं पेसेहि अहव जुद्धसज्जो चिट्ठाहि, एस कूणिए राया सबले सवाहणे सखंधावारे जुद्धसज्जे इह हव्वभागच्छति, तते णं से दूते करतल तहेव जाव जेणेव चेडए राया तेणेव उवा० ता करतल० जाव वद्धा० ता एवं वयासी एस णं सामी ! ममं विणायपडिवत्ती, इयाणिं कूणियस्स रत्रो आणत्तित्ति चेडगस्स रत्रो वामेणं पाएणं पादपीढं अक्कमति ता आसुरुत्ते कुंतगगेणं लेहं पणामेति तं चेव सबलखंधावारे इह हव्वभागच्छति, तते णं से चेडए राया तस्स दूयस्स अंतिए एयमट्ठं सोच्या निसम्म आसुरुते जाव साहट्टु एवं वयासी न अप्पिणामि णं कूणियस्स रत्रो सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं, वेहलं च कुमारं नो पेसेमि, एस णं जुद्धसज्जे चिट्ठामि, तं दूयं असक्कारिय असंमाणिय अवदारेणं निच्छुहावेइ ११७। तते णं से कूणिए राया तस्स दूतस्स अंतिए एयम सोच्या णिसम्म आसुरुते कालादीए दस कुमारे सदावेइ ता एवं वयासी एवं खलु देवाणुप्पिया! वेहल्ले कुमारे ममं असंविदितेणं सेयणगं गंधहत्थिं अट्टारसवंकं च हारं अंतेउरं सभंडं च गहाय चंपातो निक्खमति ता वेसालिं० अज्जेचेडगं रायं उवसंपज्जित्ताणं विहरति, तते णं मए सेयणगस्स गंधहत्थिस्स अट्टारसवंकस्स हारस्स य अट्टाए दूया पेसिया, ते य चेडएण रण्णा इमेणं कारणेण पडिसेहिता अदुत्तरं च णं ममं तच्चं दूतं असक्कारित० अवदारेणं निच्छुहावेति तं से खलु देवाणुप्पिया!

अहं चेडगस्स रन्नो जत्तं गिण्हत्ताए, तए णं कालाईया दस कुमारा कूणियस्स रन्नो एयमट्ठं विणएणं पडिसुणेंति, तते णं से कूणिए राया कालादीते दस कुमारे एवं वयासी गच्छह णं तुब्भे देवाणुप्पिया सएसु २ रज्जेसु पत्तेयं २ ण्हाया जाव पायच्छित्ता हत्थिखंधवरगया पत्तेयं २ तीहिं दंतिसहस्सेहिं तीहिं रहसहस्सेहिं तीहिं आससहस्सेहिं तीहिं मणुस्सकोडीहिं सद्धिं संपरिवुडा सव्विड्ढीए जाव रवेणं सतेहिंतो २ नगरेहिंतो पडिनिक्खमह ता ममं अंतियं पाउब्भवह, तते णं ते कालाईया दस कुमारा कोणियस्स रन्नो एयमट्ठं सोच्चा सएसु २ रज्जेसु पत्तेयं २ ण्हाया जाव तीहिं मणुस्सकोडीहिं सद्धिं संपरिवुडा सव्विड्ढीए जाव रवेणं सएहिंतो २ नगरेहिंतो पडिनिक्खमंति जेणेव अंगाजणवए जेणेव चंपा नगरी जेणेव कूणिए राया तेणेव उवागता करतल जाव वद्धावेति, तते णं से कूणिए राया कोडुंबियपुरिसे सदावेति ता एवं वयासी खिप्पामेव भो-देवाणुप्पिया ! आभिसेक्कं हत्थिरयणं पडिकप्पेह हयगयरहचातुरंगिणिं सेणं संनाहेह ता ममं एयमाणत्तियं पच्चप्पिणह जाव पच्चप्पिणंति, तते णं से कूणिए राया जेणेव मज्जणधरे तेणेव उवागच्छइ जाव निग्गच्छित्ता जेणेव बाहिरिया उवट्ठाणसाला जाव नरवई दुरुढे, तते णं से कूणिए राया तीहिं दंतिसहस्सेहिं जाव रवेणं चंपं नगरीं मज्झंमज्झेणं निग्गच्छति ता जेणेव कालादीय दस कुमारा तेणेव उवागच्छइ ता कालाइएहिं दसहिं कुमारेहिं सद्धिं एगतो मिलायंति, तते णं से कूणिए राया तेत्तीसाए दंतिसहस्सेहिं तेत्तीसाए आससहस्सेहिं तेत्तीसाए रहसहस्सेहिं तेत्तीसाए मणुस्सकोडीहिं सद्धिं संपरिवुडे सव्विड्ढीए जाव रवेणं सुभेहिं वसहीहिं पायरासेहिं नातिविगिट्ठेहिं अंतरावासेहिं वसमाणे २ अंगाजणवयस्स मज्झंमज्झेणं जेणेवविदेहे जणवते जेणेव

वेसाली नगरी तेणेव पहारित्थ गमणाते, तते णं से चेडए राया इमीसे कहाए लब्धे समाने नव मल्लई नव लेच्छई कासीकोसलका अट्टारसवि गणरायाणो सदावेति ता एवं वयासी एवं खलु देवाणुप्पिया ! वेहल्ले कुमारे कूणियस्स रत्तो असंविदितेणं सेयणगं अट्टारसवंकं च हारं गहाय इह हव्वमागते, तते णं कूणिएणं सेयणगस्स अट्टारसवंकस्स य अट्टाए तओ दूया पेसिया, ते य माए इमेणं कारणेणं पडिसेहिया, तते णं से कूणिए ममं एयमट्ठं अपडिसुणमाणे चाउरंगिणीए सेणाए सद्धिं संपरिवुडे जुञ्झसज्जे इहं हव्वमागच्छति, तं किन्नु देवाणुप्पिया ! सेयणगं अट्टारसवंकं हारं च कूणियस्स रत्तो पच्चप्पिणामो ? वेहल्लं च कुमारं पेसेमो ? उदाहु जुञ्झित्था?, तते णं ते नवमल्लई नव लेच्छती कासीकोसलगा अट्टारसवि गणरायाणो चेडगं रायं एवं वदासी न एयं सामी ! जुत्तं वा पत्तं वा रायसरिसं वा जन्नं सेयणगं अट्टारसवंकं च हारं कूणियस्स रत्तो पच्चप्पिणिज्जति वेहल्ले य कुमारे सरणागते पेसिज्जति, तंजइ णं कूणिए राया चाउरंगिणीए सेणाए सद्धिं, संपरिवुडे जुञ्झसज्जे इहं हव्वमागच्छति तते णं अम्हे कूणिएणं रण्णा सद्धिं जुञ्झामो, तते णं से चेडए राया ते नव मल्लई नव लेच्छई कासीकोसलगा अट्टारसवि गणरायाणो एवं वदासी जइ णं देवाणुप्पिया ! तुम्हे कूणिएणं रत्ता सद्धिं जुञ्झह तं गच्छह णं देवाणुप्पिया ! सतेसु २ रज्जेसु ण्हाया जहा कालादीया जाव जएणं विजएणं वद्धावेति, तते णं से चेडए राया कोडुंबियपुरिसे सदावेति ता एवं वयासी आभिसेक्कं जहा कूणिए जाव दुरुढे, तते णं से चेडए राया तीहिं दंतिसहस्सेहिं जहा कूणिए जाव वेसालिं नगरिं मज्झंमज्झेणं निगच्छति ता जेणेव ते नव मल्लई नव लेच्छती कासीकोसलगा अट्टारसवि गणरायाओ तेणेव

उवागच्छति, तते णं से चेडए राया सत्तावन्नाए दंतिसहस्सेहिं सत्तावन्नाए आससहस्सेहिं सत्तावन्नाए रहसहस्सेहिं सत्तावन्नाए मणुस्सकोडीहिं सद्धिं संपरिवुडे सव्विद्धीए जाव रवेणं सुभेहिं वसहीहिं पातरासेहिं नातिविगिट्ठेहिं अंतरावासेहिं वसमाणे २ विदेहं जणवयं मज्झमज्जेणं जेणेव देसपंते तेणेव उवा० ता खंधावारनिवेसं करेति ता कूणियं रायं पडिवालेमाणे जुज्झसज्जे चिट्ठइ, तते णं से कूणिए राया सव्विद्धीए जाव रवेणं जेणेव देसपंते तेणेव उवा० चेडयस्स रत्तो जोयणंतरियं खंधावारनिवेसं करेति, तते णं ते दोन्निवि रायाणो रणभूमिं सज्जावेति ता रणभूमिं जयंति, तते णं से कूणिए तेत्तीसाए दंतिसहस्सेहिं जाव मणुस्सकोडीहिं गरुलवूहं रएइ ता गरुलवूहेणं रहमुसलं संगामं उवायाते, तते णं से चेडए राया सत्तावन्नाए दंतिसहस्सेहिं जाव सत्तावन्नाए मणुस्सकोडीहिं सगडवूहं रएइ ता सगडवूहेणं रहमुसलं संगामं उवायाते, तते णं ते दोण्हवि राईणं अणीया सन्नद्ध जाव गहियाउहपहरणा मंगतितेहिं फलतेहिं निक्कट्ठाहिं असीहिं अंसागएहिं तोणेहिं सजीवेहिं धणूहिं समुक्खित्तेहिं सरेहिं समुल्लालिताहिं डावाहिं ओसारियाहिं उरूधंटाहिं छिप्पतूरेणं वज्जमाणेणं महया उक्किट्ठसीहनायबोलकलकलरवेणं समुहरवभूयंपिव करेमाणा सव्विद्धीए जाव रवेणं हयगया हयगएहिं गयगया गयगतेहिं रहगया रहगतेहिं पायत्तिया पायत्तिएहिं अन्नमन्नेहिं सद्धिं संपलग्गा यावि होत्था, तते णं ते दोण्हवि रायाणं अणिया णियगसांभीसासणाणुरत्ता महत्ता जणक्खयं जणवहं जणप्पमदं जणसंवट्ठकप्पं नच्चंतकबंधवारभीमं रुहरिकदमं करेमाणा अन्नमन्नेणं सद्धिं जुज्झंति, तते णं से काले कुमारे तीहिं दंतिसहस्सेहिं जाव मणुस्सकोडीहिं गरुलवूहेणं एक्कारसमेणं खंधेणं कूणिएणं रण्णा सद्धिं रहमुसलं संगामं संगामेमाणे

हयमहित जहा भगवता कालीए देवीए परिकहियं जाव जीवियाओ ववरोवेति, तं एवं खलु गो० काले कुमारे एरिसएहिं आरंभेहिं जाव एरिसएणं असुभकडकम्पपम्भारेणं कालमासे कालं किच्चा चउत्थीए पंकप्पभाए पुढवीए हेमाभे नरए नेरइयत्ताए उववन्ने ॥१८॥ काले णं भंते ! कुमारे चउत्थीए पुढवीए अणंतरं उव्वट्टित्ता कहिं गच्छिहिति कहिं उववज्जिहिति ?, गो०! महाविदेहे वासे जाइं कुलाइं भवन्ति तं०-अड्डाइं जहा दढप्पइत्तो जाव सिज्झिहिति बुज्झिहिति जाव अंतं काहिति, तं एवं खलु जंबू! समणेणं भगवया जाव संपत्तेणं निरयावलियाणं पढमस्स अज्झयणस्स अयमट्ठे पं० ॥ १९ ॥ कालज्झयणं ८-१ ॥ जइ णं भंते! समणेणं जाव संपत्तेणं निरयावलियाणं पढमस्स अज्झयणस्स अयमट्ठे पं० दोच्चस्स णं भंते! अज्झयणस्स निरयावन्नियाणं समणेणं भगवया जाव संपत्तेणं के अट्ठे पं०?, एवं खलु जंबू! तेणं कालेणं० चंपा नामं नगरी होत्था, पुन्नभदे चेइए, कोणिए राधा, पउमावई देवी, तत्थ णं चंपाए नयरीए सेणियस्स रन्नो भज्जा कोणियस्स रन्नो चुल्लमाउया सुकाली नामं देवी होत्था सुकुमाला०, तीसे णं सुकालीए देवीए पुत्ते सुकाले नामं कुमारे होत्था सुकुमाले०, तणे से सुकाले कुमारे अन्नया कयाति तीहिं दंतिसहस्सेहिं जहा कालो कुमारो निरवसेसं तं चेव जाव महाविदेहे वासे अंतं काहिति, एवं निरयावलियाणं बीयस्स अज्झयणस्स अयमट्ठे पण्णत्तेत्ति बेमि॥ बितियं सुकालअज्झयणं ८-२ ॥ एवं सेसावि अट्ठ अज्झयणा नेयव्वा पढमसरिसा, णवरं मायातो सरिसणामाओ ॥ २० ॥ अज्झयणाणि ३-१० ॥ इति श्री निरयावलियातो समत्तातो ८। निक्खेवो सव्वेसिं भाणियव्वो॥ प्रभु महावीर स्वामीनीपट्ट परंपरानुसार कोटीगण-वैरी शाखा- चान्द्रकुल प्रचंड प्रतिभा संपन्न, वादी

विजेता परमोपास्य पू. मुनि श्री झवेरसागरजी म.सा. शिष्य बहुश्रुतोपासक-सैलाना नरेश प्रतिबोधक-देवसूर तपागच्छ-समाचारी संरक्षकआगमोद्धारक पूज्यपाद आचार्य देवेश श्री आनंदसागर सूरेश्वरजी महाराजा शिष्य प्रौढ़ प्रतापी, सिद्धचक्रआराधक समाज संस्थापक पूज्यपाद आचार्य श्री चन्द्रसागर सूरेश्वरजी म.सा. शिष्य चारित्र चूडामणी, हास्यविजेता-मालवोद्धारक महोपाध्याय श्री धर्मसागरजी म.सा. शिष्य आगमविशारद-नमस्कार महामंत्र समाराधक पूज्यपाद पंन्यासप्रवर श्री अभयसागरजी म.सा. शिष्य शासन प्रभावक-नीडर वक्ता पू. आ. श्री अशोकसागर सूरिजी म.सा. शिष्य परमात्म भक्तिरसभूत पू. आ. श्री जिनचन्द्रसागर सू.म.सा. लघु गुरु भ्राता प्रवचन प्रभावक पू. आ. श्री हेमचन्द्रसागर सू.म. शिष्य पू. गणिवर्य श्री पूर्णचन्द्र सागरजी म.सा. आ आगमिक सूत्र अंगे सं.२०५८/५९/६० वर्ष दरम्यान संपादन कार्य माटे महेनत करी प्रकाशक दिने पू. सागरजी म. संस्थापित प्रकाशन कार्यवाहक जैनानंद पुस्तकालय सुरत द्वारा प्रकाशित करेल छे.

